

Status

9. november 2023

Orientering om status på implementering af Barnets Lov i Ishøj Kommune

I juni 2023 blev Barnets Lov endelig vedtaget i Folketinget. Efterfølgende har især Social- og Boligministeriet udsendt diverse materialer om forberedelse og implementering af loven, og der udbydes en del opkvalificering af kommunernes ledere og fagpersoner – herunder især sagsbehandlerne på børne- og ungeområdet. Denne status er en orientering om, hvor langt Ishøj Kommune er kommet i forhold til Barnets Lov, som formelt træder i kraft pr. 1. januar 2024.

Baggrund for Barnets Lov

Den politiske aftale om "børnene først" danner baggrunden for Barnets Lov. Aftalen blev til i 2021, og var en bred politisk aftale. Barnets Lov træder i kraft 1. januar 2024, har i alt 214 paragraffer og erstatter som udgangspunkt alle børnebestemmelser i Lov om Social Service. Barnets Lov omfatter alle børn og unge, som har brug for hjælp og støtte – uanset om det skyldes sociale problemer eller funktionsnedsættelser.

De centrale sigtepunkter i børnene først:

- Bedre og tidligere indsats for udsatte børn og familier
- Færre skift og mere stabilitet
- Barnets Lov – flere rettigheder til børnene
- Bedre kvalitet i anbringelserne
- Bedre kvalitet i sagsbehandlingen og styrket retssikkerhed
- Godt ind i voksenlivet.

Fra aftale til virkelighed

For at aftalen skal blive til virkelighed, er der vedtaget en række initiativer, som skal understøtte realiseringen og implementering af intentionerne i den nye lov:

- Implementeringen af Børnene først og Barnets Lov vil blive fulgt og understøttes tæt af Social- og Boligstyrelsen.
- Der medfølger DUT midler til opnormering i kommunerne med henblik på at sikre bedre inddragelse, kvalitet i sagsbehandlingen og styrket retssikkerhed.
- Der gennemføres en national evaluering af implementeringen af Barnets Lov, hvor der blandt andet vil være fokus på inddragelse.
- Social- og Boligstyrelsen understøtter implementeringen fra 2023 – 2026 med blandt andet kompetenceudvikling, implementeringsredskaber og håndbøger målrettet det socialfaglige arbejde.

Fokusområder og det nye

Der er tale om en helt ny hovedlov på området, og der er tale om en samlet lov for udsatte børn og unge og for børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Der er nogle fokusområder, som er særligt gennemgående i loven og afspejler væsentlige politiske intentioner. Fokusområderne sætter retning for alle, der til dagligt skal anvende loven i arbejdet med børn, unge og familier. De fire centrale fokusområder er (1) et tidssvarende børnesyn, (2) fleksible sagsforløb, (3) rettidig hjælp og (4) øget stabilitet:

Et tidssvarende børnesyn:

- Børn og unge anerkendes som selvstændige individer med egne holdninger, ønsker og perspektiver på deres liv og forhold.
- Børn skal ses "i deres egen ret" og med "egen stemme"
- Med loven får børn og unge således en grundlæggende ret til at blive inddraget og til at få indflydelse på de forhold, der vedrører dem.
- Børnenes og de unges retssikkerhed skal prioriteres, og de skal opleve et børnevenligt system.
- Børnene skal inddrages mere. Der er ikke fastlagte tidspunkter, men det fremgår, at de skal inddrages løbende i alle beslutninger/afgørelser, der vedrører dem.
- Uanset alder har børn en egen ret. De har partsbeføjelser i visse sager fra de er 10 år. De kan også anmode om anbringelse, støtteperson, suspenderet samvær og permanent inddragelse.
- Pligt til at inddrage børnene og lade det være styrende, hvad barnets ønsker er.
- De voksne har stadig ansvaret.
- Børnene skal føle, at de bliver set og hørt.
- Væk fra sprogbrug, hvor barnet kan opfatte sig som et problem.

Fleksible sagsforløb med større rum for socialfaglige vurderinger

- Tidsforbruget flyttes fra lange udredningsforløb til hurtigere igangsættelse af indsats og opfølgning på barnets trivsel og udvikling via nye undersøgelsesbestemmelser: screening, af-dækning og børnefaglig undersøgelse.
- Barnets Lov ændrer ikke på grundlaget for at yde støtte til børn, unge og familier, men den ændrer på de proceskrav, som rammesætter sagsbehandlingen.
- Sagsbehandlingen skal tilrettelægges, så barnets perspektiv altid er styrende i sagsbehandlingen.

Rette hjælp i tide

- Der skal sættes ind med en tidligt forebyggende og støttende indsats til børn, unge og familier, når der er behov for det.
- Tidlig indsats forstås på to måder: For det første i forhold til barnets ellers den unges alder, hvor det gælder om at gribe børnene eller de unge så tidligt som muligt. For det andet i forhold til problemernes omfang, hvor der skal sættes rettidigt og hurtigt ind, inden problemerne vokser sig større, uanset barnets eller den unges alder.

Færre skift og mere stabilitet

- Loven skal medvirke til bedre kontinuitet og færre skift i indsatsen og i sagsbehandlingen.
- Kommunen skal have fokus på at involvere færrest mulige fagpersoner i barnets eller den unges sag. Det skal ske for at skabe de bedste forudsætninger for at opbygge tillidsfulde og trygge relationer.
- Under en børnefaglig undersøgelse sikres kontinuitet og stabilitet for barnet eller den unge, ved at væsentlige møder med barnet eller den unge som udgangspunkt afholdes med deltagelse af to børne- og ungerådgivere.
- Anbragte børn skal ikke udsættes for unødige skift. De har brug for stabile voksne, hvorfor de personrettede tilsyn som udgangspunkt skal afholdes med deltagelse af to børne- og ungerådgivere.
- Der er brug for vedvarende anbringelser for nogle børn, derfor er der blandt andet mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse før fødsel og større fokus på permanente anbringelser og adoptioner.

Implementering i kommunerne

Loven implementeres på tre niveauer: (1) ledelsen, (2) organisering og (3) kompetenceudvikling. Barnets Lov skal indtænkes i visioner og strategier. Her er særligt børnesynet og inddragelsen af barnet i fokus. Nedenfor er det uddybet, hvad det betyder.

Ledelsen

Social- og Boligstyrelsen har opstillet en række krav til politikker og retningslinjer, som kommunerne forventes at leve op til i forbindelse med Barnets Lov. Flere af kravene er således forventninger, som skal besluttes på politisk niveau i kommunerne, mens andre af punkterne er opgaver for administrative niveau. Punkterne er:

Krav om "en sammenhængende børnepolitik"

Ishøj Kommune har en aktuel børne- og ungepolitik, der er revideret i 2022 og derfor stadig gældende.

Krav om at der udarbejdes "beredskab til forebyggelse og tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge"

Ishøj Kommune har et beredskab til håndtering af overgreb mod barn og unge under betegnelsen "Handleguide ved overgreb mod børn og unge". Denne er sidst politisk godkendt i juni 2022. Dvs. at den stadig er gældende. Ishøj Kommune har ligeledes en "politik til forebyggelse og opsporing af overgreb på børn og unge". Denne bør revideres, da den er godkendt i tidligere valgperiode (2019). Disse dokumenter skal revideres/godkendes med et maksimalt interval på 4 år.

Krav om at der udarbejdes "beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme"

Denne skal udarbejdes, og der er aktuelt kontakt med Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) omkring udarbejdelsen med henblik på, at den er klar, inden kravet træder i kraft 1. april 2024

Krav om at der fastsættes skriftlige retningslinjer for brugerindflydelse for børn, unge og familier, der bruger tilbud efter loven

Denne skal udarbejdes i den kommende periode. Det overvejes bl.a., om Udsatterådet kan inddrages om rådgivende organ i denne forbindelse.

Krav om at der skal samarbejdes med frivillige sociale organisationer og foreninger, og at der årligt skal afsættes et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på børne- og ungeområdet

Det skal udarbejdes i den kommende periode. Det overvejes, om der kan arbejdes videre med muligheden for, at dette kan indtænkes i forhold til det samarbejde, der allerede eksisterer i forhold til andre målgrupper.

Krav om en ”synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder specifikt målrettet børn og unge på kommunens hjemmeside”

Ministeriet er ved at udvikle inspirationsmateriale, og når dette er modtaget, indledes et samarbejde med Ishøj Kommunes kommunikationsafdeling, så dette er klart inden kravet træder i kraft 1. april 2024.

Krav om ledelsesinformation, som gør det muligt at følge og understøtte implementeringen af Barnets Lov

Der skal udarbejdes arbejdsgange, som sikrer, at vi har de nødvendige muligheder for at trække på og få de rette informationer om processen.

Organisering

Der er en forventning til, at vi som kommune laver en afdækning af, om vi har den rette organisation til at understøtte arbejdet med ny lovgivning – og hvordan vi bedst udnytter den ressourcetilførsel, der kommer. Der skal endvidere være fokus på, hvordan ændringerne i Barnets Lov berører den samlede kommunale organisation på børne- og ungeområdet herunder at sikre relevant viden til samarbejdspartnere. Endelig skal vi sikre viden om, at der vil være en stigning i antallet af klageberettigede og dermed potentielt flere klager indenfor området.

Kompetenceudvikling

Implementeringen af den nye lov vil indebære opkvalificering af medarbejdere – herunder kursus i ny lovgivning. Der vil være behov for en afdækning af, om vi har de tilstrækkelige kompetencer, eller om der er behov for yderligere opkvalificering? Herunder særsomt fokus på kompetenceudvikling inden for ”inddragelse af barnet i egen sag”. Der vil også være fokus på for at sikre, at der er de rette rammer til faglig refleksion og læring i organisationen

Status i Center for Børn og Forebyggelse (november 2023)

Ledelsen i Center for Børn og Forebyggelse har i august og september deltaget i orienteringsmøder, som har været arrangeret af Social- og Boligstyrelsen. Familierådgiverne i Center for Børn og Forebyggelse deltager i den kompetenceudvikling, der udbydes af Social- og Boligstyrelsen i starten af 2024.

Der er afholdt en intern temadag for myndighedsrådgiverne i Center for Børn og Forebyggelse i oktober, hvor implementering af den nye lov har været drøftet. Der er yderligere planlagt en halv dag i december.

Der er ansat en udviklingskonsulent i Center for Børn og Forebyggelse i en etårig stilling, som starter den 1. december 2023, udelukkende for at understøtte implementering af den ny lovgivning – herunder tilretning af diverse procedurer og skabeloner samt fastholde fokus på en vellykket implementering og videndeling – bl.a. i samarbejde med andre kommuner. Udviklingskonsulenten får også til hovedopgave at koordinere og sikre, at vi overholder de ovennævnte krav i forbindelse med implementeringen.

Der vil inden udgangen af 2023 være besluttet kommende organisering af myndighedsrådgiverne i Center for Børn og Forebyggelse, således, at de nye proceskrav understøttes bedst muligt. Desuden vil rekruttering af to familierådgivere vil være påbegyndt.